

Pestpreventie binnen PBS op 't Ravelijn

PBS is een preventieve aanpak om goed gedrag te stimuleren. Een preventieve aanpak tegen pesten sluit daar goed bij aan.

Vanaf schooljaar 2019 2020 zijn wij gestart met de PBS pestpreventie.

Deze pestpreventie bestaat uit een vaste aanpak, een 3 stappenplan, die aangeleerd wordt aan de kinderen. Deze bestaat uit 3 basislessen en 3 herhalingslessen.

Tevens doet onze school jaarlijks mee met de dag Tegen het Pesten.

Het pestpreventieplan is onderdeel van onze groene basisaanpak binnen het PBS voor de *gehele school*.

De PBS pestpreventie gaat uit van de volgende stappen:

3 stappen als reactie op pestgedrag. "Stop." "Loop weg." "Praat."

Stop

Iedereen gebruikt daarbij het handgebaar van Stop. Je steekt je hand rechtop naar voren en zegt Stop/Stop hou op.

Loop weg

Als het pestgedrag door gaat nadat iemand stop heeft gezegd, dan loop je weg van het pestgedrag.

Praat

Wanneer een andere leerling toch doorgaat met pestgedrag, zoek je hulp bij een volwassene.

De pestpreventie binnen PBS bestaat uit drie lessen die uitgaan van deze drie reacties op pestgedrag. Het is van belang dat alle klassen deze drie lessen geven. De eerste les wordt in september gegeven. Na afloop van deze les wordt gelijk het Anti-Pestcontract door de gehele klas ondertekent. De andere twee lessen komen gedurende het schooljaar ook aan bod. Gedurende het schooljaar staan er drie herhalingslessen op het programma, zodat de leerlingen herinnerd worden aan de afspraken.

Alle drie de lessen zijn algemeen beschreven. Alle stappen die aan bod moeten komen zijn hierin verwerkt. Het is aan de leerkracht om zelf een vorm uit te kiezen waarop deze lessen gegeven gaan worden. In de bovenbouw kan dat d.m.v. een klassenvergadering. In de middenbouw kan er gebruik worden gemaakt van rollenspelen en in de ouderbouw zou je gebruik kunnen maken van de handpop van Ravi die deze les met de kinderen gaat bespreken en voor gaat doen. Kijk zelf welke vorm bij jou klas past.

Deze drie lessen zijn gebaseerd op het boekje: Pestpreventie met Positive Behavior Support, van uitgeverij Pica. Wij hebben deze lessen hier en daar wat aangepast, zodat deze lessen passen binnen onze eigen organisatie.

Het is belangrijk om deze lessen regelmatig met de klas te herhalen. Daarom hebben wij drie basislessen geschreven en maken wij gebruik van 3 herhalingslessen. De drie basislessen staan hieronder beschreven. In de PBS map die elke klas in het bezit heeft, vind je onder het kopje gedragslessen de drie herhalingslessen. Let op; het is wel van belang dat je eerst deze drie basislessen hebt gegeven voordat je de drie herhalingslessen gaat geven.

Les 1: Sociale verantwoordelijkheid

Doelen van deze les:

- Het vaststellen van gedragsverwachtingen rondom pestgedrag.
- Bespreken van verschil tussen plagen en pesten.
- Het aanleren van algemeen geldende gedragsverwachtingen schoolbreed.
- Het aanleren van sociale verantwoordelijkheid (stop/loop/praat)
- Oefenen met de klas.

1.) Start de les met een klassengesprek:

- Wat is sociale verantwoordelijkheid, hoe ziet dat er op onze school uit? Welke gedragsverwachtingen horen daarbij? Schrijf deze op het bord, of maak een document aan op Sharepoint, zodat je deze gedragsverwachtingen tijdens de volgende lessen erbij kan pakken.

Voorbeelden van gedragsverwachtingen;

^ Respect; Ik let op mijn taalgebruik.

^ Veiligheid; Ik houd mijn handen en voeten bij mijzelf.

^ Verantwoordelijkheid; Ik houd mij aan de afspraken.

RVV; Ik doe mee!

- Wat is het verschil tussen plagen en pesten? Maak op het bord een woordweb van pestgedrag en plagen. Op deze manier maak je visueel inzichtelijk wat het verschil tussen plagen en pesten is.
- Wat is pestgedrag en waarom vertonen kinderen pestgedrag?

2.) Ga vervolgens de oefening doen van de kaars onder de glazen stolp. Zie bijlage.

3.) Bespreek en oefen de 3 stappen om te reageren op pestgedrag.

- **Het stopsignaal**= hand recht vooruit en zeg: Stop hou op.
Deze gebruik je wanneer iemand naar jou pestgedrag vertoont, maar ook wanneer jij ziet dat iemand anders wordt gepest.
➔ Oefen het stopsignaal met de hele klas.

Geef de volgende voorbeelden;

Josh duwt Sara terwijl ze in de rij staan alsmaar in de rug.

Suzan plaagt Marlies en zegt kleinerende dingen tegen haar.

Peter haalt Sjoerd onderuit met voetballen.

Roy pakt de bal van Fred af, terwijl dat geen onderdeel van het spel is.

Bespreek ook met de leerlingen wanneer je het stopsignaal niet gebruikt; bv als het een onderdeel van het spel is, of als iemand iets per ongeluk doet.

- **Loop weg**= weglopen als iemand toch doorgaat met pestgedrag.
Hoe loop je weg bij iemand die pestgedrag laat zien? Doe als leerkracht dat een keer voor in de klas. Hoofd omhoog, schouders rechtop, stevig weglopen.
 - ➔ Bespreek met de klas waarom weglopen op dat moment de juiste keuze is. Zo haal je de “beloning” van het pestgedrag weg.
 - ➔ Bespreek ook met de klas hoe je stevig weg kan lopen. Waarom is dat belangrijk? Dus niet in elkaar gedoken, maar juist rechtop.
 - ➔ Bespreek met de klas de volgende situatie;
- Sam pest Fleur door haar heel hard uit te lachen als ze valt en tegen anderen te zeggen dat ze een kluns is. Fleur gebruikt het stopsignaal. Sven luistert niet en gaat door met pesten. Fleur loopt stevig weg.

Oefen met de hele klas het stevig weglopen. Dus hoofd omhoog, schouders rechtop.

- **Praat** = zoek hulp bij een volwassene
Bespreek met de leerlingen dat het soms gebeurt dat anderen door blijven gaan met het pestgedrag. Ook nadat je stop hebt gezegd en erbij weg bent gelopen. Als dat gebeurt dan moet je dat gaan vertellen aan een volwassene.
 - ➔ Wat zeg je tegen een volwassene? Wat zal een volwassene aan jou kunnen vragen?

Eventueel kan je d.m.v. een rollenspel oefenen met het vertellen aan een volwassene, zodat de kinderen ook zien wat er gebeurt als je naar een volwassene toe gaat.
- Het kan zijn dat kinderen het stukje van het vertellen aan volwassene gaan verwarren met klikken. Leg uit dat het vertellen aan een volwassene geen klikken is als je het eerst zelf hebt proberen op te lossen door stop te zeggen en door erbij weg te lopen.

Tot slot;

Oefen samen met de leerlingen de 3 stappen van het reageren op pestgedrag;

- Zeg: “Stop hou op.”
- Loop weg
- Praat met een volwassene

In de bijlage staat een oefening die je samen met de leerlingen zou kunnen doen om het stopsignaal nog een keer extra te oefenen, maar ook om duidelijk te maken hoe je als omstander een ander kan helpen als je ziet dat diegene last heeft van het ongewenste gedrag van een ander.

Les 2: Reageren op stop/loop/praat.

Doelen van de les:

- Oefenen van de vaardigheden sociale verantwoordelijkheid (stop/loop/praat)
- De leerlingen leren reageren als iemand stop/loop/praat gebruikt
- Oefenen in de groep.

1. Vraag aan de leerlingen wat zij nog weten van de eerste les. Wat hebben we met elkaar afgesproken?
 - Zeg: "Stop hou op."
 - Loop weg
 - Praat met een volwassene

Hoe ziet dat er ook alweer uit? Wie kan het voordoen? Hoe zeg je stop? Hoe loop je weg?

Vraag aan de leerlingen waarom het belangrijk is om eerst zelf stop te zeggen en om niet gelijk naar een volwassene te gaan.

In de bijlage zit een oefening die je met de klas kan doen om het stop zeggen extra in te oefenen.

2. Herhaal de gedragsverwachtingen rondom sociale verantwoordelijkheid die jij samen met de klas hebt gemaakt tijdens de eerste PBS pestpreventie les.
3. Bespreek met de leerlingen dat we het deze les gaan hebben over hoe je moet reageren wanneer iemand stop tegen jou zegt, bij jou wegloopt en het tegen iemand gaat vertellen. Het is dan heel belangrijk om op de juiste manier te reageren, ook al ben je het misschien niet met diegene eens.
4. Vertel de leerlingen wat wij van hen verwachten als iemand stop tegen ze zegt, bij hen wegloopt en het vertelt tegen een volwassene.

-> Stop met wat je aan het doen bent.

-> Haal diep adem en tel in je hoofd tot drie.

-> Ga door met hetgeen wat de opdracht is. (bv; buitenspelen/werk maken, ect...)

Een juiste reactie op stop/loop/praat betekent ook dat je;

^ op de juiste manier reageert als je denkt dat je niets verkeerd doet.

^ op de juiste manier reageert als je denkt dat de ander probeert jou in de problemen te brengen.

5. Doe samen met de klas de groepsoefening regeren op stop/loop/praat uit de bijlage.

Sluit de les af door samen te herhalen wat we met elkaar hebben afgesproken. Hoe reageer je als iemand stop tegen je zegt, wegloopt en het vertelt tegen een volwassene.

Les 3; Leren omgaan met verschillende soorten pestgedrag.

Doelen:

- Oefenen van de vaardigheden sociale verantwoordelijkheid (stop/loop/praat)
- Het leren gebruiken van stop/loop/praat bij verschillende soorten pestgedrag.
- Oefenen in de groep.

1. Vraag aan de leerlingen of zij nog weten wat wij tijdens les 1 en les 2 hebben besproken. Vraag wie wil voordoen hoe we stop zeggen en hoe we stevig weg lopen.
2. Leg uit dat we het vandaag gaan hebben over verschillende soorten pestgedrag. Benoem ook dat wat de een pestgedrag vindt, dat voor een ander niet geldt. Wanneer is pestgedrag eigenlijk pestgedrag?

3. Maak een woordweb op het bord met daarin verschillende soorten pestgedrag.

Bv; schelden/ roddelen/ kwetsende opmerkingen maken/ cyberpesten, ect..

Je kan dit woordweb ook maken via LessonUp!. Dan kunnen de kinderen via hun Chromebook actief meedoen met het maken van een woordweb.

<https://www.lessonup.com/app/explorer/lessons>

Login met: s.dejong@oecravelijn.nl wachtwoord: R@velijn15

Kies vervolgens de les van de PBS pestpreventie. Klik op geef les en laat de kinderen de getoonde code intoetsen op hun Chromebook zodat ze actief mee kunnen doen met de les.

Bespreek met de leerlingen de soorten pestgedrag die zij hebben opgenoemd. Heeft iemand daar ervaring mee? Wat heb je toen gedaan?

4. Benoem dat je ook in deze situaties gebruik moet maken van de stop/loop/praat afspraak.

Doe de oefening van de appel, om te laten zien dat het maken van kwetsende opmerkingen/roddelen en cyberpesten misschien aan de buitenkant geen pijn doet, maar van binnen wel.

5. Sluit de les af door te vragen aan de leerlingen wat zij deze les hebben geleerd en herhaal de afspraak (stop/loop/praat).

Actief toezicht houden

Voor ons als personeel is het van belang dat wij op een eenduidige manier reageren op pestgedrag. Ten eerste geven alle leerkrachten elk jaar de drie basislessen en de drie herhalingslessen, zodat de leerlingen weten wat wij van hen verwachten.

Vervolgens is het van belang dat wij actief toezicht gaan houden. Hierdoor kunnen wij preventief handelen d.m.v. waarschuwen, complimenteren en adequaat reageren op een melding van pestgedrag. Zo zorgen wij er met zijn allen voor dat pestgedrag binnen de school zichtbaar zal afnemen.

Hoe ziet actief toezicht houden eruit?

Tijdens het buitenspelen loopt de pleinwacht actief rond. Tijdens het rondlopen geef je complimenten voor kinderen die prettig aan het spelen zijn en kan je probleemgedrag tijdig signaleren en op een positieve wijze bijsturen (d.m.v. de 2 minuten regel).

In de ochtend bij binnenkomst sta je in de deuropening en begroet je de leerlingen. Doordat je in de deuropening staat heb je zicht op zowel de gebeurtenissen in de gang als de gebeurtenissen in de klas. Complimenteer kinderen die zich aan de afspraken houden en stuur bij waar nodig (d.m.v. de 2 minuten regel).

Bij het naar de gymzaal lopen, of naar het plein lopen, loopt de leerkracht voorop in de rij. Zo houdt je actief toezicht bij het gezamenlijk lopen op de gang. Tevens zorgt dat voor rust, zodat de overige klassen ongestoord kunnen werken.

Bij het naar huis gaan loop je samen met de kinderen mee naar de taxi. De leerkracht loopt voorop in de rij. Op het taxiplein ga je met je klas op de afgesproken plek staan en neem je afscheid van de leerlingen. Alle klassen staan verspreid, zo zorgen we ervoor dat we ook op het taxiplein actief toezicht kunnen houden. Geef complimenten wanneer je ziet dat leerlingen zich aan de afspraken houden en stuur bij waar nodig (d.m.v. 2 minuten regel).

Reageren op melding pestgedrag.

Wanneer een leerling bij de leerkracht komt om pest gedrag te melden reageren wij als volgt:

- Geef de leerling een compliment omdat hij/zij de verantwoordelijkheid heeft genomen om naar jou toe te komen.
- Vraag wat het probleem is.
- Zorg voor de veiligheid van de leerling.
- Vraag of de leerling "Stop hou op" op de afgesproken manier heeft gezegd.
- Vraag of de leerling op de afgesproken manier stevig weg is gelopen.

- Indien bovenstaande niet op de juiste wijze is toegepast ga je dat oefenen met desbetreffende leerling.

Vervolgens gaan je het gesprek aan met de leerling die volgens de “gepeste” heeft gepest.

- Geef de leerling eerst een compliment omdat hij/zij de verantwoordelijkheid neemt om met jou het gesprek aan te gaan.
- Vraag of de leerling die bij jou is gekomen om het melden, stop heeft gezegd tegen hem/haar. Zo ja; hoe heb jij daar op gereageerd?
- Vraag de leerling of de ander bij hem/haar is weggelopen. Zo ja; hoe heb jij daarop gereageerd?
- Ga vervolgens de afspraken rondom het reageren op stop/loop/praat oefenen met de leerling.

Bijlage

De kaars onder een glazen stolp.

Benodigdheden:

- Een kaarsje/waxinelichtje
- Een glas of kom die over de kaars heen past
- Een lucifer of aansteker

Methode:

1. Vergelijk vuur met pestgedrag. Steek de kaars aan. -> beide kunnen pijn doen.
2. Leg uit dat pestgedrag aandacht moet krijgen van medeleerlingen om het aan te kunnen houden, net zoals een kaars zuurstof nodig heeft om te blijven branden.
3. Praat over de vele vormen die aandacht van medeleerlingen kan aannemen;
-> ruzie maken met iemand die jou plaagt
-> lachen om iemand die gepest wordt
-> kijken hoe iemand wordt gepest, maar er niets aan doen.
4. Leg uit dat het niet meer besteden van aandacht aan het pesten te vergelijken is met het weghalen van zuurstof bij de kaars. Zet het glas over de kaars heen en kijk hoe de kaars langzaam dooft.
5. Leerlingen kunnen de aandacht die het pestgedrag in stand houdt stoppen door;
-> tegen diegene die hen pest "stop hou op" zeggen.
-> Als dat niet helpt; weg te lopen als iemand pest gedrag vertoont.
-> Een andere leerling te helpen door "stop hou op" te zeggen, of door samen stevig weg te lopen van het pestgedrag.
-> Het aan een volwassene te vertellen.

Oefening stopsignaal geven

Laat de leerlingen in een ruimte staan, bv speellokaal, schoolplein of in eigen klas.

Laat als leerkracht zien hoe je het stopsignaal geeft:

- Sta met beide benen stevig op de grond.
- Schouders op en hoofd omhoog.
- Arm gestrekt naar voren en hand omhoog.
- Zeg met duidelijke stem; Stop hou op.

Benoem naar de leerlingen dat het belangrijk is dat je rechtop staat en dat je met een duidelijke stem praat. Zo laat je aan een ander zien dat jij er echt klaar mee bent.

Laat vervolgens ook zien hoe het niet moet:

- Ga wiebelen op je benen.
- Doe je hoofd omlaag.
- Doe je hand een klein beetje omhoog.
- Zeg met een zacht, zielig stemmetje: Stop hou op.

Vraag aan de leerlingen wat zij hebben gezien. Kwam de boodschap duidelijk over? Zal degene die pest nu stoppen?

Laat vervolgens nogmaals het juiste voorbeeld zien:

- Sta met beide benen stevig op de grond.
- Schouders op en hoofd omhoog.
- Arm gestrekt naar voren en hand omhoog.
- Zeg met duidelijke stem; Stop hou op.

Laat vervolgens de leerlingen dat tegelijk na doen.

Kies of vraag een aantal leerlingen die dat aan de hele klas willen voordoen.

Oefen het nogmaals met de gehele klas.

Een volgende stap kan zijn dat leerlingen dit in tweetallen gaan doen.

De leerlingen gaan in tweetallen tegenover elkaar staan. De ene leerling is de "pester", de andere leerling de "gepeste". De "pester" gaat pesten, doormiddel van allemaal fruitsoorten op te noemen richting de "gepeste". De "gepeste" gaat op de afgesproken manier stop zeggen. De "pester" stopt gelijk met het opnoemen van fruitsoorten. Vervolgens kunnen de rollen worden omgedraaid.

Let op; zorg wel als leerkracht dat wanneer jij deze oefening gaat doen, er een veilig klimaat in de klas is. Spreek met de leerlingen af dat ze praten met een zachte stem, en dat zij ook

echt gelijk stoppen wanneer de "gepeste" stop zegt. En dat wanneer leerlingen het erg spannend vinden om deze oefening te doen, dat je dit samen met hen gaat doen.

Oefening een ander helpen om stop te zeggen.

Soms zie je dat iemand anders last heeft van het ongewenste gedrag van een andere leerling. Het is dan fijn om die andere leerling te helpen. Ook dat doe doe aan de hand van de drie stappen stop/loop/praat.

Verdeel de klas in groepjes van drie.

Een leerling is de "pester", een de "gepeste" en een de omstander.

Laat de "pester" weer fruitsoorten opnoemen tegen de "gepeste". De omstander loopt langs en ziet dat de "gepeste" last heeft van het ongewenste gedrag. De omstander gaat naast de "gepeste" staan en samen zeggen ze op de afgesproken manier: "Stop hou op."

Om dit extra te oefenen kan je dat doen aan de hand van een tikspel.

Kies een tikker uit. De andere kinderen rennen door de ruimte. Wanneer je wordt getikt door de tikker ga je met je benen wijd staan. Je bent weer vrij als iemand onder jou door kruipt.

Je kan ook voorkomen dat he getikt wordt. Wanneer de tikker op je af komt lopen, ga je snel naast 1 iemand staan en zeg je samen op de afgesproken manier: "Stop hou op." De tikker mag je nu niet tikken en moet bij jullie weglopen. Vervolgens doe je weer mee met het spel.

Door deze tik variatie op het samen "Stop hou op" zeggen, gaan kinderen ervaren dat het fijn is als een ander je helpt op het moment dat er iets niet prettigs gebeurt.

Groepsoefening reageren op stop/loop/praat.

Deel de klas in groepjes van vier. Een persoon speelt de "pester", een de "gepeste", een de rol van de omstander en een de rol van pleinwacht.

Vertel tegen de leerlingen dat we het reageren op stop/loop/praat gaan oefenen. We doen net alsof we op het plein aan het spelen zijn.

Senario 1: De "pester" stopt wanneer de "gepeste" stop hou op zegt.

De "pester" noemt verschillende fruitsoorten richting de "gepeste" (net als in de oefening van het stopzeggen). De "gepeste" zegt: "Stop hou op". De "pester" stopt en telt tot drie. En gaat vervolgens door met buitenspelen.

Vraag aan de omstander hoe hij/zij het vond gaan. Zei de "gepeste" duidelijk stop hou op? Stopte de "pester"? Telde hij/zij tot drie? Ging hij/zij door met buitenspelen?

Senario 2: De "pester" stopt niet wanneer de "gepeste" stop hou op zegt.

De "pester" noemt weer verschillende fruitsoorten op. De "gepeste" zegt stop hou op. De "pester" gaat door met het opnoemen van fruitsoorten. De "gepeste" loopt stevig weg en gaat naar de pleinwacht toe.

Vraag aan de omstander wat hij deze keer zag. Hoe reageerde de "pester". Telde hij/zij tot drie? Ging hij/zij door met buitenspelen? En hoe reageerde de "gepeste"? Liep hij/zij stevig weg?

Wissel vervolgens van rol.

Bespreek met de leerlingen de oefening na. Hoe ging het? Was het lastig om tot drie te tellen en om rustig te blijven? Wie heeft een soortgelijke situatie wel eens meegemaakt? Hoe heb je toen gereageerd? Wat zou je nu anders doen?

Oefening met de appel

Laat twee appels in de klas zien. Zorg dat je voorafgaand aan de les een appel een aantal keer hebt laten vallen. Benoem niet naar de kinderen dat je dat hebt gedaan. Let op; zorg dat je aan de buitenkant geen schade ziet en doe het niet te ver van te voren, anders krijg je ook plekken aan de buitenkant van de appel.

Benoem naar de kinderen dat je tegen de ene appel (die je niet hebt laten vallen) alleen maar leuke en lieve dingen gaat zeggen.

En dat je tegen de andere appel (die hebt laten vallen voorafgaand aan de les) alleen maar nare dingen gaat zeggen, of over die appel gaat roddelen.

Laat de kinderen ook lieve dingen tegen de appel zeggen.

Ga de appels met de kinderen vergelijken. Zien ze er allebei mooi uit aan de buitenkant?

Snij vervolgens beide appels doormiddel.

De appel waartegen we alleen maar lieve dingen hebben gezegd ziet er van binnen mooi uit. De appel waartegen we nare dingen hebben gezegd en waarover we zijn gaan roddelen, ziet er niet meer mooi uit van binnen. Leg uit dat pesten niet altijd pijn hoeft te doen aan de buitenkant, maar wel van binnen.

Benoem dat het daarom altijd belangrijk is om de drie stappen te volgen (stop/loop/praat). Zo voorkom je dat het pestgedrag door blijft gaan.

De indringer.

Dit spel kan gespeeld worden wanneer je de leerlingen wilt laten ervaren hoe het is om buitengesloten te worden. Belangrijk is wel dat je na afloop van een spelronde een kortgesprek aangaat met de leerlingen, zodat je met elkaar kan praten over de gevoelens en gedachten die je krijgt als je wordt buitengesloten, maar ook wanneer je iemand buitensluit. Door er samen over na te praten worden de leerlingen zich bewust van hun eigen houding.

De leerlingen vormen een gesloten kring. Ze houden elkaars handen vast. Eén speler staat buiten de kring en probeert binnen te dringen. De leerlingen in de kring moeten elkaars handen vast blijven houden en de indringer mag niet vast worden gepakt. De indringer mag proberen om de muur uit elkaar te trekken, maar let wel op dat dit wel met beleid gebeurt en de leerlingen elkaar geen pijn doen.

Evaluatie vragen:

- Wat vond je van het spel?
- Hoe voelde je je, toen je buiten de kring was en niet werd binnen gelaten?
- Wat dacht je toen je buiten de kring was en niet werd binnen gelaten?
- Hoe voelde je je, toen je je medeleerling niet binnen mocht laten?
- Wat voelde je toen je je medeleerling niet binnen mocht laten?
- Wat kunnen wij als klas met elkaar afspreken?

Blindengeleiding.

Dit spel kan je met je klas spelen wanneer je merkt dat de leerlingen moeite hebben om elkaar te vertrouwen. Om het onderlinge vertrouwen te vergroten kan je dit spel spelen.

Je kan dit spel in het lokaal spelen, maar het speellokaal kan ook een optie zijn. Per tweetal ben je één blinddoek/theedoel nodig. Dit spel is opgebouwd in diverse stappen. Bij de eerste twee stappen is de ruimte leeg en zijn er geen obstakels. Bij de derde stap worden er obstakels aan de ruimte toegevoegd. Het is van belang dat er na elke stap een kort gesprekje plaats vindt.

Maak tweetallen. Je kan als leerkracht voorafgaand van deze oefening zelf tweetallen maken, zodat de leerlingen niet de makkelijke weg kiezen, maar deze oefening juist gaan doen met een medeleerling die zij nog niet geheel vertrouwen. Deze samenstelling zou je ook kunnen maken aan de hand van de uitkomsten van een Sociogram.

Benoem vooraf goed dat degene die zijn/haar medeleerling begeleid verantwoordelijk is voor het welzijn van zijn/haar medeleerling. Vertrouwen speelt hierbij een grote rol.

- 1.) Eén speler krijgt een blinddoek om en wordt door zijn begeleider aan de hand door de ruimte geleid. Wissel na 1 á 2 minuten om van rol.
- 2.) De volgende stap is dat de leerlingen elkaar door de ruimte gaan leiden aan de hand van aanwijzingen, dus ze nemen elkaar niet meer aan de hand mee. Wissel na 1 á 2 minuten om van rol.
- 3.) Er worden obstakels aan de ruimte toegevoegd. Degene die de blinddoek om krijgt mag bepalen hoe hij/zij door zijn begeleider door de ruimte wordt geleid, aan de hand, of via aanwijzingen? Wissel na 1 á 2 minuten om van rol.

Na deze 3 stappen kan je indien er tijd over is nog wisselen van tweetallen, zodat de leerlingen deze oefening met verschillende leerlingen kunnen doen.

Evaluatie;

- Hoe werd je geleid?
- Kon je je laten leiden?
- Welke manier vond jij het prettigst waarop je werd geleid?
- Wat voor gevoel kreeg jij toen jij werd geleid?
- Wat voor gevoel kreeg jij toen jij je medeleerling moest begeleiden?

